

PODPORA ZAMESTNANOSTI A ROZVOJ VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT V EURÓPSKEJ ÚNII

BITTEROVÁ Miriam – BREČKA Peter, SR

Abstract

Jedným z podstatných podmienok na hospodársko-ekonomický rast všetkých štátov je v dnešnej dobe kvalitné vzdelávanie celej populácie. Snahou Európskej únie, i napriek hospodárskej kríze, je v dnešnej dobe čo najväčšmi sprístupniť vzdelávanie a stať sa najpokrokovejšou a najdynamickejšou spoločnosťou sveta. Nastupuje jasný trend smerujúci k vyššiemu celoživotnému vzdelávaniu. Dáva sa dôraz na prepojenie medzi školským a podnikateľským sektorom, ktoré je kľúčové pre správnu prípravu manažérov, odborníkov i pracovníkov pre potreby trhu práce.

Kľúčové slová: celoživotné vzdelávanie, vysokoškolské vzdelávanie, diverzifikácia vzdelávania, vzájomné prepojenie školstva a praxe.

SUPPORT IN UNEMPLOYMENT AND THE DEVELOPMENT OF EDUCATION ACTIVITIES IN THE EUROPEAN UNION

Abstract

One of the most important conditions for economic growth in each country nowadays is quality education of the whole population. The aim of the European Union, despite of the economic crisis, today is to give alternative possibilities for education and to become the most progressing and most dynamic society in the world. A clear trend for higher level of life long learning is becoming popular. There is an emphasis for interconnection between the school sector and business sector that plays a key role for the right preparation of managers, specialists and workers for the needs of labour market.

Key words: lifelong learning, university education, diversification of education, mutual interconnection of educational affairs and practice.

1 Úvod

Vzdelávanie a odborná príprava sú hlavnými témami lisabonského programu "pre rast a zamestnanosť" a rozhodujúcimi prvkami pre jeho ďalšie pokračovanie s perspektívou do roku 2020. Vytvorenie dobre fungujúceho vedomostného komplexu zahŕňajúceho vzdelávanie, výskum a inováciu a podporu všetkých občanov pri zvyšovaní kvalifikácie je kľúčovým prostriedkom pre začlenenie všetkých sociálnych vrstiev spoločnosti do programu rastu a zamestnanosti. Tieto dlhodobé výzvy sa v dôsledku celosvetovej hospodárskej krízy, ktorá pretrváva už viac rokov, dostávajú ešte viac do centra pozornosti. Verejná i súkromná sféra je pod silným ekonomickým tlakom, existujúce pracovné miesta zanikajú a nové si často vyžadujú odlišnú, prípadne vyššiu úroveň zručností a vedomostí. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy by sa preto mali viac otvoriť a prispôbiť potrebám občanov, ako aj potrebám trhu práce a spoločnosti ako celku.

2 Vlastná práca

Rada Európskej únie a jej Výbor pre vzdelávanie plne podporujú štruktúrované partnerstvá vzdelávacích inštitúcií s hospodárskou sférou, ktoré môžu zvýšiť relevantnosť,

kvalitu a atraktivnosť vzdelávacích a tréningových programov. Zvýšený transfer vedomostí medzi vysokoškolskými inštitúciami a podnikmi, stáže študentov, integrácia vysokoškolských a výskumných pracovníkov v podnikoch ako aj zamestnancov podnikov vo vysokoškolských inštitúciách, zas môžu prispieť k vzájomným benefítom a k zvýšeniu zamestnatelnosti a karierných predpokladov absolventov a výskumných pracovníkov na každej úrovni pracovného zaradenia pridaním podnikateľských zručností k odbornej spôsobilosti.

Zvýšenie prísunu investícií na vzdelávanie z verejných aj súkromných zdrojov predstavuje problém najmä v dnešnom období hospodárskej krízy a je potrebné podporovať väčšiu diverzifikáciu, ktorá zabezpečí prísun financií z ďalších zdrojov.

Reálne využitie hospodárskej sféry ako zdroja ďalšieho financovania je ďalším významným kladom vzájomných kontaktov, ktoré je možno využiť napríklad na:

- rozšírenie výskumných kapacít,
- rozvoj a poskytovanie nových tréningových a rekvalifikačných kurzov,
- inováciu študijných programov vzhľadom k vybranej skupine podnikov,
- vývoj určitého výrobku či technológie podľa predom daných podmienok, plánov a vstupov podnikateľských organizácií (určené miesto a obsah, odbornosť, spôsob rekvalifikácie, materiálne i finančné vybavenie a pod).

Vykonávanie a ďalší rozvoj stratégií celoživotného vzdelávania zostáva kritickou výzvou, lebo prax na odborných i vysokých školách je momentálne nedostatočná a prepojenie podnikov a škôl minimálne. S cieľom zlepšiť schopnosť prispôbiť sa potrebám trhu práce sa odborná príprava na školách čoraz častejšie dopĺňa odbornou prípravou na vybraných pracoviskách. Ak sa však vzdelávacie systémy vo všetkých štátoch Európskej únie majú prispôbiť vývoju potrieb trhu práce, je potrebné vytvárať ešte užšie väzby s podnikateľským prostredím. Ďalej rozvíjať vzdelávanie na pracoviskách, rozvoj podnikateľských, manažérskych a inovačných zručností sa musí stať integrálnou súčasťou vzdelávania absolventov a zároveň stratégiou celoživotného vzdelávania vysokoškolských pracovníkov.

Stratégie prepájania a kontaktov medzi školami a podnikateľskou sférou sú komplexné iba v niektorých málo prípadoch. Väčšinou sa sústreďujú na konkrétne odvetvia alebo cieľové skupiny a nie na celý životný cyklus. Praktický život ukazuje, že na každú pracovnú pozíciu je treba sa dôkladne pripraviť a potom ju celoživotne rozvíjať. Aby boli stratégie účinné, musia pokrývať dostatočne dlhé obdobia a poskytovať príležitosti pre všetky vekové úrovne. Je nutné väčšie zapojenie zúčastnených strán a lepšia spolupráca. Kľúčovým problémom v súčasnej hospodárskej kríze je nedostatočné zohľadňovanie nových a vznikajúcich kvalifikačných požiadaviek trhu práce. Je potrebné zvýšiť úsilie všetkých na rozvoj účinných nástrojov, ktoré umožnia predvídať vývoj potrieb v súvislosti so zručnosťami nielen výrobných pracovníkov a nižšieho manažmentu, ale aj vrcholových manažérov. Podporuje sa podnikavosť, tvorivé myslenie a inovačné prístupy ako súčasť vzdelávacích programov pre študentov a ako zručnosti pre pedagógov.

Jednou z hlavných prekážok pri posilňovaní úlohy vysokoškolského vzdelávania v nepretržitom profesijnom a osobnom rozvoji ľudí zapojených do pracovného procesu naďalej predstavuje nedostatočná štrukturálna a kultúrna pružnosť. Vysokoškolské inštitúcie by mali vytvárať pružnejšie študijné plány s podporou štátu a rozšíriť možnosti samovzdelávacích programov hlavne pri externom štúdiu a v celoživotnom vzdelávaní. Jedným z adekvátnych nástrojov sú progresívne externé formy vzdelávania, ako napríklad:

1. korešpondenčná forma,
2. e-learningová forma
3. videokonferenčná forma a iné.

3 Závěr

Prínos inštitúcií vysokoškolského vzdelávania je pre vedomostnú spoločnosť nevyhnutný, avšak musíme uznať, že tento prínos je zároveň nedostatočne prepojený s praxou. Partnerstvá medzi univerzitami a podnikateľskými organizáciami môžu vytvoriť vhodné podmienky na dosiahnutie vyššieho podielu súkromného financovania zo strany podnikov a zároveň pomôcť univerzitám pri rozvoji študijných plánov a kvalifikácií, ktoré budú lepšie zodpovedať kompetenciám potrebným pre trh práce a pre študentov. I keď každý členský štát zodpovedá za vytvorenie priaznivého vzdelávacieho prostredia, v rámci celej Európskej únie je potrebné na zlepšenie strategickej spolupráce v oblasti vzdelávania cieleným prepojením hospodárskej a vzdelávacej sféry a jej podporením vhodnými politickými prostriedkami.

Je nevyhnutné zlepšiť financovanie a hospodárenie vzdelávacích inštitúcií, aby sa stali prístupnými pre všetkých študentov, najmä pre tých netradičných z marginalizovaných oblastí a skupín a starších - hlavne rekvalifikácie, aktualizácie a zvyšovanie odbornosti. Najväčší záujem, z hľadiska podnikateľských organizácií je o vzdelávacie služby a kurzy ekonomických, manažérskych, marketingových a účtovno-právnych predmetov na aktualizáciu vedomostí a zručností zamestnancov (vyššia úroveň odbornej prípravy), ako aj jazykových a počítačových zručností, čím sa zvyšuje rast vzdelanosti a zamestnanosti v celej spoločnosti.

4 Literatúra

1. MAROŠ, M.: Elektronické vzdelávanie vo vybraných krajinách z pohľadu učiteľov. In: MEDACTA 2008 [1. diel]: inovácie vo vede, technike a vzdelávaní. Nitra 26.-27. november 2008. - Nitra: UKF, 2009. - ISBN 978-80-8094-480-3. - s. 489-494.
2. LANČARIČ, D. – FRÁTEROVÁ, Z.: Manažment zmien v škole. In: Trendy ve vzdělávání 2008, Monografie z mezinárodní konference. Olomouc: Votobia, 2008. str. 143 – 146. ISBN 978-80-7220-311-6
3. OBDRŽÁLEK, Z. – POLÁK, J. – PISOŇOVÁ, M., BOHONY, P. – BREČKA, P. – ČELINÁK, Š. – FRÁTEROVÁ, Z. – HAŠKOVÁ, A. – HRŮZIKOVÁ, Z. – LANČARIČ, D. – MARKOVÁ, M. – ŠIMKOVÁ, Z. – VESELKOVÁ, J. – MUNK, M. 2008. Příprava školských manažerů jako klíčový předpoklad efektivnosti školy. Nitra : UKF, 2008. s. 304. ISBN 978-80-8094-296-0
4. ZÁHOREC, J.: Elektronické výučbové prostriedky v technológii vzdelávania. In: Zborník z konferencie doktorandov ÚTV PF UKF - K2. CD. Nitra : ÚTV PF UKF, 2005. ISBN 80-8050-892-5. s. 71 – 76
5. Rada Európskej Únie. V Bruseli 18. januára 2010 (25.01). (OR. en). 5394/10. EDUC 11. SOC 21. [online],[citovane 03.3.2008]. Dostupne na internete: register.consilium.europa.eu/pdf/sk/10/st05/st05394.sk10.pdf
6. Návrh správy o dialógu medzi univerzitami a podnikmi: nové partnerstvo pre modernizáciu európskych univerzít. Výbor pre kultúru a vzdelávanie [online], [citovane 03.3.2008]. Dostupne na internete: www.europarl.europa.eu/activities/committees/draftReportsCom.do;

Lektoroval: Ing. Drahoslav Lančarič, PhD.

Kontaktná adresa:

doc. Ing. Miriam Bitterová

PaedDr. Peter Brečka, PhD.

Ústav technológie vzdelávania, Pedagogická fakulta,

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Dražovská cesta 4, 949 74 Nitra

mbitterova@ukf.sk

pbrecka@ukf.sk

00420376408274

00420376408272